

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO.411.002.05.2022

Pan
Marek Piłkuła
Burmistrz Miasta Lututów
Urząd Miejski w Lututowie
98-360 Lututów
ul. Klonowska 8

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/22/002 – Organizacja i funkcjonowanie obrony cywilnej w wybranych gminach województwa łódzkiego.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Lututowie ¹ , ul. Klonowska 8, 98-360 Lututów
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marek Pikuła, Wójt Gminy Lututów, od 16 listopada 2014 r. do 31 grudnia 2019 r., a od 1 stycznia 2020 r. jako Burmistrz Lututowa ² .
Zakres przedmiotowy kontroli	Zapewnienie przygotowania formacji obrony cywilnej w wybranych gminach województwa łódzkiego.
Okres objęty kontrolą	Okres od 1 stycznia 2020 r. do dnia 7 grudnia 2022 r. z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeśli zdarzenia mające wówczas miejsce miały wpływ na kontrolowany okres.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontroler	Renata Biskupska, Gł. specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr LLO/143/2022 z dnia 12 września 2022 r.

(akta kontroli str.1 - 22)

¹ NIP 9970132793, Regon 730934683, zwany dalej: Urząd lub Jednostka.

² Z dniem 1 stycznia 2020 r. nadano miejscowości status miasta (Dz.U. z 30 lipca 2019 r. poz. 1416

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Burmistrz Lututowa jako Szef Obrony Cywilnej Gminy nie w pełni wywiązał się z obowiązku przygotowania formacji obrony cywilnej do aktualnych zagrożeń.

Plan Obrony Cywilnej Gminy Lututów został sporządzony zgodnie z wytycznymi Szefa Obrony Cywilnej Kraju (OCK) i wytycznymi Szefa Obrony Cywilnej Powiatu Wieruszowskiego (OCP). Dokument został uzgodniony z nadrzędnym organem Obrony Cywilnej Szefem OCP oraz właściwymi dla swojego terenu działania organami i podmiotami OC (tylko w części ich dotyczącej), nie był on jednak poddawany bieżącej aktualizacji, co nie spełniało wymogów §16 wytycznych Szefa OCK z 27 grudnia 2011 r.

Szef OCG również nie w pełni realizował wytyczne Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej i Szefa OCK do działalności w dziedzinie ochrony ludności, ochrony przeciwpożarowej i obrony cywilnej w 2021 i 2022 r. Wprawdzie powołał do życia Formację Obrony Cywilnej, ale nie zapewnił jej niezbędnego wyposażenia, co było niezgodne z Wytycznymi Szefa OCK z dnia 3 marca 2014 w sprawie normatywów w zakresie zaopatrzenia organów OC w sprzęt, środki techniczne i umundurowanie niezbędne do wykonywania zadań obrony cywilnej, z uwzględnieniem ramowych struktur organizacyjnych i podstawowych zadań formacji obrony cywilnej.

System ostrzegania i alarmowania na terenie Gminy od roku 2017 funkcjonował według określonych zasad i obejmował swym zasięgiem 100% terenu Gminy. Zapewnił rozwój i wyszkolenie pracowników Gminy zajmujących się sprawami OC, a w celu zwiększenia świadomości ludności o zagrożeniach Urząd prowadził działalność informacyjną.

Zgodnie z wytycznymi Szefa OCK do planów działania opracowano i uzgodniono z organem nadrzędnym (OCP) wieloletnie i roczne plany działania w zakresie obrony cywilnej, które były na bieżąco realizowane, a ich realizacja podlegała monitorowaniu i sprawozdawczości do Szefa OCP.

Burmistrz zapewnił strukturę urzędu i odpowiednie zasoby kadrowe adekwatne do realizacji zadań z zakresu OC, natomiast niedostatek środków finansowych ograniczał możliwość realizacji zadań, w tym w szczególności w zakresie budowy ochronnych – na terenie Gminy nie funkcjonowały budowle ochronne, a Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjęte w 2017 r. nie zawierało wytycznych Szefa OCK z roku 2018 w zakresie zabezpieczenia miejsc ochronnych dla 25% ogółu ludności zameldowanej na terenie miasta Lututów.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Zapewnienie przygotowania formacji obrony cywilnej oraz infrastruktury adekwatnego do aktualnych zagrożeń.

Opis stanu faktycznego

1. Plan Obrony Cywilnej Gminy Lututów został opracowany na mocy Zarządzenia nr 11/2013 Wójta Gminy Lututów – Szefa Obrony Cywilnej Gminy Lututów z dnia 14 maja 2013 r. Podstawę do sporządzenia Planu Obrony Cywilnej stanowiła analiza ryzyka zawarta w pkt 2 Planu, który zawierał potencjalne zagrożenia, jakie mogą wystąpić na terenie Gminy⁵ i szczególne zagrożenia czasu wojny⁶. Pełna charakterystyka zagrożeń, ocena ryzyka ich wystąpienia w czasie pokoju i wojny obejmująca m.in. określenie działań, które należy podjąć w celu zmniejszenia danego ryzyka do akceptowalnego poziomu, znajdowała się w Planie Zarządzenia Kryzysowego Gminy Lututów⁷ z dnia 26 kwietnia 2017 r. Ponadto w Gminie opracowano dokumenty stanowiące uzupełnienie do Planu Obrony Cywilnej:

- Plan Ewakuacji (przyjęcia) ludności II stopnia na wypadek masowego zagrożenia (część opisową) z 28 czerwca 2013 r.⁸,
- Plan operacyjny ochrony przed powodzią Gminy Lututów z 4 sierpnia 2011 r.⁹,
- Plan przygotowań podmiotów leczniczych Gminy Lututów na potrzeby obronne państwa z 20 maja 2013 r.¹⁰,
- Plan Ochrony Zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych dla Gminy Lututów z 2006 roku¹¹.

Ponadto Gmina posiadała Plan Operacyjny Funkcjonowania Gminy Lututów w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny z 9 czerwca 2021 r.

Coroczna identyfikacja ryzyk, które mogły mieć wpływ na realizację zadań publicznych przeprowadzana w ramach funkcjonowania kontroli zarządczej nie obejmowała zadań z zakresu obrony cywilnej. Burmistrz wyjaśnił, iż w rejestrze ryzyk nie zidentyfikowano ryzyka (zdarzenia), które miało negatywny wpływ na realizację zadań z tego zakresu.

(akta kontroli str.48-209, 236)

2. Plan Obrony Cywilnej został sporządzony, zgodnie z wytycznymi Szefa OCK do planów OC z dnia 27 grudnia 2011 r. i zgodnie z zaleceniami Starosty Wieruszowskiego – Szefa OCP (zarządzenie nr 28/12, z dnia 19 lipca 2012r.). Plan zawierał: plan główny, procedury postępowania i załączniki funkcjonalne (takie jak: zestawienie zadań OC realizowane przez jednostki organizacyjne z terenu Gminy i Karty Realizacji Zadań OC dla wszystkich podmiotów realizujących działania z zakresu OC¹²).

⁵ Klęski żywiołowe spowodowane awariami technicznymi i działaniem sił natury, zagrożenia sanitarno – epidemiologiczne, zagrożenia terrorystyczne.

⁶ Zagrożenia pożarowe, zagrożenia chemiczne, skażenie promieniotwórcze, zagrożenia komunikacyjne i inne zagrożenia.

⁷ Zatwierdzony przez Starostę Wieruszowskiego i uzgodniony z Komendantem Gminnym OSP w Lututowie, Kierownikiem GOPS w Lututowie i Kierownikiem SPZOZ w Lututowie, bez aktualizacji.

⁸ Uzgodniony ze Starostą Wieruszowskim, Gminnym Komendantem OSP w Lututowie, GOPS w Lututowie, aktualizowany czterokrotnie.

⁹ Zatwierdzony przez Wójta Gminy Lututów, nieaktualizowany.

¹⁰ Zatwierdzony przez Wojewodę Łódzkiego, nie był uzgadniany z innymi podmiotami i nie był aktualizowany.

¹¹ Opracowany przez Wójta Gminy, uzgodniony z Szefem OCP – Starostą i Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Łodzi, aktualizowany 14 razy.

¹² Zatwierdzane przez poszczególnych Kierowników jednostek organizacyjnych których zadania dotyczyły.

Dokument w całości uzgodniono z Szefem OCP - Starostą Wieruszowskim oraz z właściwymi dla Gminy organami i podmiotami OC (tylko w części ich dotyczącej), tj.: z Powiatowym Inspektorem Weterynarii w Sieradzu Oddział w Wieruszowie, Powiatową Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną w Wieruszowie, Komendą Powiatową Policji w Wieruszowie, Komendą Powiatową Straży Pożarnej w Wieruszowie, Kierownikiem SPZPOZ w Lututowie i Kierownikiem GOPS w Lututowie¹³.

Od opracowania Planu w 2013 roku do ostatniego dnia obowiązywania ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej¹⁴, o powszechnym obowiązku obrony, tj. do 22 kwietnia 2022 r. Plan Obrony Cywilnej nie był aktualizowany, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 48-49, 59-156, 210-231)

3. W okresie objętym kontrolą Szef OCG nie w pełni realizował wytyczne do działalności w dziedzinie ochrony ludności, ochrony przeciwpożarowej i obrony cywilnej w 2021 i 2022 r.¹⁵.

Na terenie Gminy Lututów funkcjonują dwie Formacje Obrony Cywilnej¹⁶;

- Drużyna Wykrywania i Alarmowania (DWA) licząca 10 osób,
- Pluton do Zadań Ogólnych(PZO) liczący 16 osób.

Na wyposażeniu magazynów OC znajdował się sprzęt powierzony do użytkowania przez ŁUW w Łodzi¹⁷ (był to sprzęt głównie z lat 70 – 90 XX w.¹⁸) oraz sprzęt będący własnością gminy¹⁹ (sprzęt z lat 2000-2017²⁰). Od początku 2020 r. wyposażenie magazynu OC nie uległo zmianie. Jednak wyposażenie będące w dyspozycji Gminy, a co za tym idzie utworzonych w Gminie Formacji OC nie zapewniało niezbędnego wyposażenia, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Ostatnią ocenę przydatności sprzętu i brakowanie sprzętu powierzonego przeprowadzono w 2006 roku, co zostało potwierdzone dokumentem ŁUW ZK-II-07133/13/2006²¹ celem zdjęcia materiałów z ewidencji magazynowej.

Burmistrz wyjaśnił, że w latach 2020-2022 nie dokonywano oceny sprzętu i wyposażenia OC powierzonego, ponieważ był on utrzymywany w dobrym stanie technicznym i corocznie podlegał przeglądowi. Nie składano wniosków o likwidację tego sprzętu z uwagi na brak środków finansowych zarówno własnych jak i środków finansowych Wojewody Łódzkiego na zakup nowego sprzętu.

W razie sytuacji kryzysowych wykorzystywany może być również sprzęt będący w dyspozycji Ochotniczych Straży Pożarnych działających na terenie Gminy, w tym m.in. samochody ratowniczo-gaśnicze, agregaty prądotwórcze, defibrylatory, torby medyczne PSP-R1. Ponadto, w razie konieczności, Urząd może skorzystać z wyposażenia Zakładu Usług Komunalnych w Lututowie, w tym m.in. z czterech autobusów, jednego busa, czterech traktorów z przyczepami czy dwóch wozów asenizacyjnych.

¹³ Uzgodnienia potwierdzone na arkuszu uzgodnień.

¹⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 372, ze zm.

¹⁵ Wytyczne Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej i Szefa Obrony Cywilnej Kraju z dnia 28 grudnia 2020 r.

¹⁶ Powołane Zarządzeniem nr 36/2017 Wójta Gminy Lututów z dnia 25 października 2017 r.

¹⁷ Ujęty w ewidencji pozabilansowej. Potwierdzenie salda z ŁUW z dnia 31 grudnia 2021 r.

¹⁸ Maski przeciwgazowe, odzież ochronna, torby na maski, pochłaniacze, aparaty telefoniczne, związki i bębny na kable, pas brezentowy, torby sanitarne, nosze, linki asekuracyjne, pas ratowniczy, zasilacz.

¹⁹ Jako sprzęt niskocenny ujęty w ewidencji pozabilansowej Jednostki.

²⁰ Plandeki, śpiwory, koce szpitalne, worki przeciwpowodziowe, folie budowlane, geowłóknina, gumowce, łopaty, szpadle, młotki, siekiera, kilof, piłka do drzewa, linka, termos.

²¹ Protokół wybrakowania 64/2006.

(akta kontroli str. 193-195, 232-235, 237-251, 428)

Funkcjonowanie systemu ostrzegania i alarmowania na terenie Gminy od roku 2017 określało Zarządzenie nr 35/2017 Szefa OCG – Wójta Gminy Lututów z dnia 25 października 2017 r. w sprawie organizacji systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach (SWO) oraz systemu wykrywania i alarmowania (SWA) na terenie Gminy Lututów.

Jednostką organizacyjną wykrywania i alarmowania gminy była Drużyna Wykrywania i Alarmowania działająca według zasad określonych w Planie działania Drużyny Wykrywania i Alarmowania, do której zadań m.in. należało: utrzymywanie ciągłej łączności z Powiatowym Ośrodkiem Analizy Danych i Alarmowania, alarmowanie zagrożonej ludności z pomocą scentralizowanych systemów alarmowych, syren alarmowych oraz za pośrednictwem punktów alarmowania sołectw i zakładów pracy, powiadamianie Szefa OCG o zagrożeniach i wnioskowanie w sprawie ostrzegania ludności.

O zagrożeniach wymagających natychmiastowych działań ochronnych, informowano ludność poprzez sygnały powszechnego ostrzegania i alarmowania wykorzystując:

- syreny alarmowe w dyspozycji jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych (na terenie gminy jest 11 takich syren, w tym trzy elektroniczne)
- systemem sms MULTIESEMES,
- urządzenia nagłaśniające na pojazdach.

Położenie jednostek OSP i syren alarmowych pozwalało na 93% słyszalność syren alarmowych przez ludność wszystkich miejscowości w Gminie²², a mobilność pojazdów bojowych wyposażonych w głośniki zewnętrzne na autach było dodatkową formą ostrzegania (na terenie Gminy jednostki OSP posiadają dziewięć takich pojazdów). Ponadto funkcjonuje system sms obejmujący swym zasięgiem osoby zamieszkujące na terenie wszystkich miejscowości w gminie (łącznie kontakt SMS-owy jednorazowo był od 416 do 745 odbiorców indywidualnych²³ i po kilka lub kilkanaście razy w poszczególnych miesiącach kontrolowanego okresu²⁴ wysyłano powiadomienia z komórki alarmowej do Szkoły, Przedszkola, ZUK, Ośrodka zdrowia, MOK, MGOPS, Sołtysów, Radnych i Jednostek OSP). Zdaniem Burmistrza wszystkie formy powiadamiania ludności zapewniają objęcie swym zasięgiem 100% ludności zamieszkałej w Gminie Lututów.

(akta kontroli str.193-209, 232-235, 237-251, 253, 261, 274-277)

Szef OCG i pracownik zajmujący się sprawami OC ukończyli odpowiednie kursy i szkolenia określone w Wytocznych Szefa OCK z dnia 11 stycznia 2016 r. w sprawie zasad organizacji i sposobu przeprowadzania szkoleń z zakresu obrony cywilnej.

W kontrolowanym okresie pracownik zajmujący stanowisko ds. OC uczestniczył w szkoleniach organizowanych przez Starostwo Powiatowe w Wieruszowie, które odbywały się średnio raz na kwartał²⁵.

Urząd posiadał Plan szkoleń obronnych na rok 2020 i 2021 uzgodniony z Wojewodą Łódzkim²⁶ i przekazywał do Starostwa Powiatowego w Wieruszowie sprawozdania z realizacji szkoleń za rok 2020 i 2021, z których wynikało, że:

²² Potwierdzenie w dokumentacji z Treningu systemu wykrywania i alarmowania organizowanego corocznie 1 sierpnia – potwierdzona przez Komendanta Gminnego.

²³ Potwierdzone raportami wysłanych sms za rok 2021-2022.

²⁴ Dane potwierdzone w systemie.

²⁵ Również w formie wideokonferencji, a dotyczyły m.in.: pandemii i spraw pomocy dla uchodźców.

²⁶ Pismo nr ZK-II.657.6.2021 z dnia 20 kwietnia 2021 r.

- w roku 2020 z powodu dużego zagrożenia epidemiologicznego żadne z zaplanowanych szkoleń się nie odbyło,
- w roku 2021 odbył się jeden trening w zakresie Stałego Dyżuru z udziałem trzech osób i szkolenie z Akcji Kurierskiej z udziałem 16 osób. Pozostałe szkolenia nie odbyły się ze względu na pandemię.

Z wyjaśnień Burmistrza wynika, iż wprowadzony stan epidemiologiczny utrudniał pracę w administracji, a tym samym uniemożliwił realizację założonych w planie szkoleń obronnych oraz organizację szkoleń z zakresu OC w gminnych jednostkach organizacyjnych.

W marcu 2020 r. Burmistrz zorganizował posiedzenie Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego w Lututowie z udziałem ośmiu osób²⁷ w związku z sytuacją epidemiologiczną.

(akta kontroli str. 232-235, 237-252, 261, 278-333, 427)

Działalność informacyjna mająca na celu zwiększenie świadomości ludności o zagrożeniach realizowana była poprzez:

- wywieszanie plakatów na tablicy ogłoszeń przed i w UM w Lututowie,
- przekazywanie ostrzeżeń IMiGW oraz innych za pomocą systemu SMS²⁸,
- media społecznościowe - Fanpage Gminy.

(akta kontroli str. 232-235, 237-254)

4. Wieloletni Plan Obrony Cywilnej na lata 2020-2025 oraz plany roczne na rok 2020, 2021 i 2022 zostały opracowane wg. „Wytucznych Szefa OCK do działalności w zakresie obrony cywilnej” na poszczególne lata i były spójne z planami OC i Zarządzania Kryzysowego na terenie Gminy. Zgodnie z § 5 ust. 1 Rozporządzenia RM z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa OCK, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin, plany te przekazano do uzgodnienia z Szefem OCP.

W wieloletnim i rocznych planach działania w zakresie OC zapisano kierunki działania, t. j.:

- kontynuowanie procesu doskonalenia w ramach istniejących warunków prawnych w zakresie OC do przygotowania ochrony ludności przed niebezpieczeństwami,
- działania planistyczne i praktyczne w sferze ochrony ludności przed niebezpieczeństwami wynikającymi z działań zbrojnych lub klęsk żywiołowych oraz przewyciężenie ich bezpośrednich następstw poprzez dostosowanie istniejących rozwiązań w dziedzinie ochrony ludności do aktualnych potrzeb w zakresie bezpieczeństwa, z uwzględnieniem zagadnień związanych z planowaniem, realizacją szkoleń i ćwiczeń oraz wyposażenia formacji obrony cywilnej.
- doskonalenie systemu wykrywania i alarmowania na terenie gminy Lututów,
- angażowanie jednostek OSP z terenu gminy do współpracy w ramach działań ratunkowych oraz likwidacji skutków klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska.

Plany działania określały również zadania do realizacji w zakresach: organizacyjnym; planowania; wykrywania zagrożeń, ostrzegania i alarmowania; w zakresie zabezpieczenia logistycznego i infrastruktury technicznej i w zakresie szkoleń i ćwiczeń obrony cywilnej.

²⁷ Kierownik SPZOZ, Dyrektorzy: SP, Przedszkola, MDK, Proboszcz Parafii, sekretarz Gminy, Kierownik MOPS i inspektor UM.

²⁸ Raporty z wysłanych SMS-ów.

Monitorowanie funkcjonowania obrony cywilnej odbywało się poprzez działania bieżące, takie jak nadzór i koordynacja poszczególnych działań. Ponadto Miasto monitorowało gotowość systemu łączności radiowej poprzez sprawdzanie łączności (do stycznia 2022 r.²⁹) pomiędzy Starostwem Powiatowym w Wieruszowie a Urzędem Miasta Lututów.

Zgodnie z wytycznymi OCP Gmina przekazywała do Starostwa Powiatowego w Wieruszowie tabele oceny stanu przygotowań Obrony Cywilnej w gminie Lututów za poszczególne lata 2020 i 2021 w terminach określonych przez Starostę Wieruszowskiego.

(akta kontroli str. 278, 334-426,429-500)

5. Na terenie Gminy nie ma budowli ochronnych i ukryć dla ludności, w związku z powyższym nie została zaprowadzona ewidencja tych obiektów.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjęte w 2017 r.³⁰ nie zawierało informacji o zabezpieczeniu miejsc ochronnych dla 25% ogółu ludności zameldowanej na terenie miasta Lututów, zatem nie uwzględniało wymogu wynikającego z § 5 wytycznych Szefa OCK w sprawie budownictwa ochronnego.

W październiku 2022 r. Jednostka zgłosiła do Komendy Powiatowej PSP w Wieruszowie propozycję wykazu miejsc w budynkach z przeznaczeniem na ukrycia. Komisja z KPPSP wizytowała wskazane budynki, ale UM nie uzyskał jeszcze informacji w zakresie przydatności wskazanych miejsc.

(akta kontroli str. 252, 255, 261, 274-275, 501-532)

6. W okresie objętym kontrolą działania z zakresu OC nie były kontrolowane przez organy zewnętrzne i nie stanowiły przedmiotu planowej kontroli wewnętrznej Urzędu.

Oprócz zatwierdzenia przez Szefa OCP rocznych planów działania Jednostka nie otrzymywała w tym okresie żadnych wytycznych i poleceń dotyczących Obrony Cywilnej od Starosty Wieruszowskiego. Wytyczne i polecenia przekazywane przez Wojewodę Łódzkiego były sukcesywnie realizowane, o czym jest mowa w pkt 2, 3 i 4 niniejszego wystąpienia pokontrolnego. Starosta Wieruszowski nie kierował wytycznych i poleceń dotyczących obrony cywilnej do Burmistrza Lututowa³¹.

(akta kontroli str.48-49, 334-398,533-536)

7. Według Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Lututowie³² organizacja i nadzór nad funkcjonowaniem obrony cywilnej należy do stanowiska ds. obronnych i p.poż. (OOC) w Referacie Organizacyjnym. Do zadań tych należy m.in.:

- przygotowanie planów działania w zakresie zadań obrony cywilnej,
- opracowywanie projektów planów OC gminnej oraz nadzorowanie opracowywania planów OC w podległych jednostkach organizacyjnych,
- organizowanie szkoleń i ćwiczeń OC oraz szkolenia ludności w zakresie powszechnej samoobrony, a także udzielanie pomocy w realizacji przysposobienia obronnego młodzieży szkolnej,
- przygotowanie i zapewnienie sprawnego działania systemu powszechnego ostrzegania i alarmowania oraz systemu wykrywania skażeń,

²⁹ Zgłoszenie do ŁUW Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego (pismem OOC.5556.2.2022) awarii radiostacji w dniu 13 stycznia 2022 r.

³⁰ Uchwała Rady Gminy w Lututowie Nr XXXIV/173/2017 z dnia 9 listopada 2017 r.

³¹ Odpowiedź Starosty z dnia 24 października 2022 r.

³² Wprowadzonym zarządzeniami nr 1/2020 z dnia 2 stycznia 2020 r., nr 17/2022 z dnia 1 kwietnia 2022 r., nr 41/2022 z dnia 10 sierpnia 2022 r.

- współdziałanie z zarządem Gminnym OSP,
- prowadzenie działań zmierzających do upowszechniania i popularyzacji obrony cywilnej.

W okresie objętym kontrolą organizacją i nadzorem nad funkcjonowaniem obrony cywilnej zajmował się pracownik podległy bezpośrednio kierownikowi Referatu Organizacyjnego – Sekretarzowi Gminy, zatrudniony na stanowisku inspektora ds. obronnych i p.poż. Wg. informacji od Burmistrza czynności z zakresu OC na tym stanowisku zajmowały 1/8 etatu. Pozostałe czynności tego pracownika obejmowały: nadzór i prowadzenie spraw p.poż, prowadzenie spraw związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy i spraw związanych z dowozem dzieci do szkół. Pełny zakres zadań został określony w zakresie obowiązków .

Na wypadek wystąpienia sytuacji niemożliwości pełnienia obowiązków przez ww. pracownika z powodu choroby, urlopu lub innych przyczyn zostało wyznaczone zastępstwo (wpisane w zakres obowiązków zastępcy).

(akta kontroli str. 23-45, 255, 537-540)

W budżecie Gminy w rozdziale 75414 – Obrona Cywilna w roku 2020 zaplanowano wydatki w wysokości 1.000 zł, które nie zostały wykonane, ponieważ wydatek 907,34 zł na świadczenia rekompensujące za odbyte ćwiczenia dla żołnierzy rezerwy został zrefundowany przez Wojewódzki Sztab Wojskowy w Łodzi. Na rok 2021 zaplanowano 3.000 zł i środki nie zostały wydatkowane, a na rok 2022 zaplanowano 2.000 zł i do 30 września również nie zostały wydatkowane. Skarbnik UM wyjaśniła, iż kwoty planowanych wydatków są trudne do oszacowania, ze względu na brak informacji o przewidzianych ćwiczeniach.

W rozdziale 75421 – Zarządzanie Kryzysowe na lata 2020-2022 planowano rezerwy w kwotach odpowiednio: 64.000 zł, 72.000 zł i 67.000 zł³³, które w latach 2020-2021 nie zostały uruchomione, a do 30 września 2022 r. uruchomiono 25.000 zł i wydatkowano z tego kwotę 19.639,20 zł na zakup łóżek i materacy dla uchodźców.

(akta kontroli str.541-649)

8. Zdaniem Burmistrza Lututowa problemem i barierą związaną z funkcjonowaniem obrony cywilnej jest brak jednolitego aktu prawnego, który w sposób kompleksowy regulowałby całokształt zagadnień związanych z szeroko rozumianą obroną ludności. Ponadto jest utrzymywany dualizm prawny z funkcjonowaniem struktur w ramach zarządzania kryzysowego. Istotnym problemem jest niewystarczająca ilość lub całkowity brak środków finansowych przeznaczonych na szeroko rozumianą obronę cywilną, w tym na zakup nowego wyposażenia struktur obrony cywilnej.

W okresie od 23 kwietnia 2022 r. tj. po wejściu w życie ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny obrona cywilna na terenie Gminy Lututów funkcjonuje bez istotnych zmian, pomimo braku podstawy prawnej do uregulowań w tym zakresie.

(akta kontroli str. 46-47)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Plan Obrony Cywilnej od momentu opracowania, czyli od roku 2013. do dnia obowiązywania ustawy o powszechnym obowiązku obrony, tj. do 22 kwietnia 2022 r nie był aktualizowany, co stanowiło naruszenie §16 wytycznych Szefa OCK z 27grudnia 2011 r. stanowiących o bieżącej aktualizacji przedmiotowego

³³ Są to środki z rezerwy celowej na realizację zadań własnych z zakresu zarządzania kryzysowego.

planu (nie rzadszej niż co dwa lata). Wg. wyjaśnień Burmistrza z uwagi na brak zmian przepisów prawa nie zachodziła potrzeba jego aktualizacji, a nowe zagrożenie związane z pojawieniem się pandemii (COVID-19) nie wymagało dokonywania zmian w niniejszym planie, ponieważ kwestie i procedury związane z pandemią zostały szczegółowo uregulowane w szeregu aktów prawnych o randze ustaw i rozporządzeń obowiązujących na terenie całego kraju i dodatkowo decyzje podejmowała w tym zakresie Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Wieruszowie.

(akta kontroli str. 48-49, 59-156, 210-231)

2. Wyposażenie utworzonych w Gminie Formacji OC znajdujące się na stanie magazynu OC nie pokrywało się z Wytycznymi Szefa OCK z dnia 3 marca 2014 w sprawie normatywów w zakresie zaopatrzenia organów OC w sprzęt, środki techniczne i umundurowanie niezbędne do wykonywania zadań obrony cywilnej, z uwzględnieniem ramowych struktur organizacyjnych i podstawowych zadań formacji obrony cywilnej.

Burmistrz wyjaśnił, iż spowodowane to było brakiem własnych środków finansowych na doposażenie, a nie wystąpiono do Wojewody Łódzkiego o środki na zakup lub uzupełnienie etatowego wyposażenia formacji obrony cywilnej z uwagi na brak informacji ze strony służb wojewody o możliwości ubiegania się o takie środki.

(akta kontroli str.200-209, 233-249, 255, 261, 263-273)

IV. Uwagi i wnioski

Wniosek

NIK odstępuje od formułowania wniosków pokontrolnych w odniesieniu do nieprawidłowości stwierdzonych w obszarze Obrony Cywilnej z uwagi na usunięcie z polskiego porządku prawnego instytucji Obrony Cywilnej, będące wynikiem derogacji ustawy o powszechnym obowiązku obrony RP i wydanych w oparciu o nią przepisów wykonawczych i wytycznych Szefa OCK.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Łódź, ...¹⁹...grudnia 2022 r.

Kontroler
Renata Biskupska
Gł. Specjalista kp.

podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi
p.o. Dyrektora
Piotr Walczak

podpis

